

verkeerde maatstaf aan: zij toetsten haar aan de grieksche kunst. In dat licht beschouwd kon de Etrurische schilderkunst slechts een flauwe weerglans heeten, van wat in Griekenland een Polygnotus had gewrocht, te meer waar de geleerde speurzinnige deze maatstaf zoozeer outreerde, dat alleen nog datgene, wat bijvoorbeeld aan Polygnotische elementen in de Etrurische schilderkunst werd gevonden, gewaardeerd kon worden en zelfs als bouwsteen in het oordeel over Polygnotus dienst deed, terwijl daarentegen het eigene der Etrurische kunst werd voorbij gezien, ja nauwelijks of in het geheel niet als zoodanig erkend. Veelal was het resultaat der analyse een scheiding in Grieksche en Etrurische elementen, waarbij dan het Grieksche voortreffelijk en het Etrurische vanzelfsprekend minderwaardig was.

Daarbij werd het gemis aan waardeering nog ten sterkste in de hand gewerkt doordat langen tijd slechts gebrekkige en den stijl van het origineel zeer onvolkomen weergevende reproducties in omloop waren, zooals trouwens ook nu nog veel ontoereikend of in het geheel niet gepubliceerd is.

Onze kennis van de Etrurische schilderkunst danken wij geheel aan de grafschilderingen, bewaard gebleven dank zij de goedgunstigheid der grafscanders, die hun belangstelling meer aan andere dingen wijdden, en dank zij het procédé waarmee zij op den wand aangebracht waren, dat alle pogingen van kunstliefhebbers om ze van hun plaats te verwijderen deed mislukken. Van hun tempels, hun villa's, hun paleizen, die, naar Plinius ons mededeelt, rijkelijk met wandschilderingen getooid waren, rest ons in dit opzicht niets. Dat stelt ons al dadelijk voor een moeilijkheid: waren de ons bekende grafschilderingen in stijl en techniek, en in keuze van onderwerpen gelijk aan die waaraan zich de levenden in hun woningen verlustigden? Het is mogelijk dat dit niet zoo was. Vaak doet in de ons bekende schilderingen de keuze der kleuren ons vreemd aan, zoowel wat het aesthetisch effect als de natuurgetrouwheid betreft. Wij weten hoezeer de kleurgewaarwording bij verschillende volken uiteen kan lopen, wij weten dat van de Romeinen zoowel als van de Grieken, bij wie zich dat ook zeer duidelijk in hun taal manifesteert. Het kan zich uiten door een grootere of minder groote verscheidenheid van terminologie, zooals dat het Zuid-Afrikaansch, daarin waarschijnlijk door primitieve talen beïnvloed, ten opzichte van het Nederlandsch vertoont. Het kan zich echter ook uiten in een positief anders zien van kleuren. Wellicht speelt dit een rol, als wij ons verwonderen over groen-gekleurde leeuwen en blauwe paarden. Zulke vreemde kleurencombinatie's kennen wij ook buiten Etrurië: in Mycene, en in de porressculptuur in Athene. Het kan ook zijn dat chemische processen bij het verweeren der kleuren een rol spelen. Niet te vergeten is ook de factor der belichting. Evenals het verschil maakt of een kleurencombinatie bij daglicht dan wel bij kunstlicht beschouwd wordt, terwijl ook weer de verschillende soorten van kunstlicht